

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. маг.-фарм. Илко Николаев Гетов, дф
Фармацевтичен факултет на Медицински университет София,
член на научно жури, назначено със заповед № 38-491/08.08.2019 година
на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“
в конкурс за „ДОЦЕНТ“ в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, по
професионално направление 7.3 „ФАРМАЦИЯ“, научна специалност:
„Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“,
за нуждите на Факултет по химия и фармация на СУ Св. Климент Охридски,
обявен в ДВ, бр.52 от 02.07.2019 година

Комисията по прием на документите е допуснала до участие в конкурса за „Доцент“ по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ **един кандидат** – гл. ас. маг.-фарм. Сава Огнянов Георгиев, дф.

Комплектът документи, с които гл. ас. Сава Огнянов участва в конкурса са представени съгласно изискванията, няма липсващи документи, представените доказателства са коректни, задълбочени и в съответствие с изискванията на нормативните документи, свързани с развитието на академичния състав. Научното жури на свое заседание оцени съответствието с минималните национални изисквания и реши да допусне кандидата до оценяване по същество.

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в България (ЗРАСРБ), Правилник за приложение на Закона за развитие на академичния състав (ППЗРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Професионално развитие

Маг.-фарм. Сава Огнянов Георгиев се дипломира успешно през 1995 г. във Фармацевтичен факултет на МУ-София с образователно-квалификационна степен „магистър“ в професионално направление „фармация“. Професионалната кариера на кандидата започва в аптека за обслужване на амбулаторно болни и граждани и преминава през различни позиции в представителства на иновативни и генерични фармацевтични компании. От 2000 година Огнянов вече заема мениджърски позиции – продуктов мениджър, мениджър продажби, директор Ексклузивни продукти, като към настоящия момент повече от 5 години е генерален мениджър за България на полска фармацевтична компания и успешно ръководи и развива бизнеса в страната. От 01.12.2016 г. и досега е главен асистент към учебно-научна лаборатория по „Социална фармация“ към ФХФ на СУ Св. Климент Охридски. Кандидатът има допълнителна магистратура по Право и бизнес от ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ през 1998 г., защитен докторски труд по докторска програма „Фармакоикономика и фармацевтична регулация“ във Фармацевтичен факултет на МУ-Пловдив през 2016 г. и 18 допълнителни квалификационни курсове и обучения, предимно в чужбина, с фокус върху маркетингови умения, подходи за подобряване на продажбите и организиране на събития във фармацевтичния сектор. През 2017 г. се е дипломирал в мини MBA от РТИ в Лондон, Великобритания.

Сава Огнянов има общо над 24 години трудов стаж по специалността, от които като преподавател над 2 (две), с което покрива напълно изискванията на водещият първи критерий. Налице е съответствие между научната специалност на придобитата образователна и научна степен „доктор“. Поради особеностите на акредитацията на докторските програми по регулираните професии, осъвременяване на терминологията и хармонизиране на българското лекарствено законодателство и фармацевтични дейности с Правото на ЕС има словно разминаване в различните университети.

Следва да се обърне особено внимание на придобитата образователна и научна степен „доктор“ на Сава Огнянов през 2016 г. въз основа на успешно защитена дисертация на тема: „Позициониране на някои сартани на антихипертензивния пазар в България“, която е изцяло в сферата на научната специалност на конкурса, представлява задълбочено проучване във фармацевтичния маркетинг и беше високо оценена от научната общност.

Учебно-преподавателска дейност

Гл. ас. Огнянов участва в обучението на студенти редовна форма, за придобиване на ОКС „магистър“ в ПН „фармация“ по всички специални медико-социални дисциплини от ЕДИ, допълнително включените в учебния план на ФХФ, както и тези излизащи на държавен изпит. Основната учебна дисциплина е Социална фармация и фармацевтично законодателство, но също така Фармакоикономика и оценка на здравни технологии, Фармацевтични грижи, История на фармацията, като той покрива и теми свързани с регулациите за продукти свързани със здравето, маркетинг, мениджмънт и др.

Кандидатът е участвал в разработването на учебни програми – История на фармацията за преподаване на английски език и Козметично законодателство за студенти в магистърска програма „Козметика и битова химия“ във ФХФ на университета.

Средната му учебна натовареност за периода е повече от 400 уч. часа годишно, което е доказано с индивидуалните отчети по години, протоколи от заседания на Факултетен съвет на ФХФ и други документи.

Искам специално да отбележа активното участие на гл. ас. Огнянов в самостоятелното организиране и провеждане на учебно-практически стажове на студентите в реална среда, които са сериозно постижение и форма за сближаване на академичните знания към потребностите на реалната среда и бизнес. Покриваните теми и усвояването на умения и компетенции са изцяло в обхвата на научните интереси, практически опит и кариера на кандидата и включват: лекарствена употреба, фармацевтична и лекарствена информация, промоция и реклама, фармацевтичен маркетинг и мениджмънт.

Всичко това показва, че гл. ас. Сава Огнянов е изминал началните етапи на академична кариера, има изградено име и се е доказал сред преподавателския екип и студентите на факултета. Подготовката и участието в преподаване на английски език издига националното и международно признание на лабораторията, факултета и университета.

Сред представените документи са налице и доказателства за активната и задълбочена работа на кандидата със студенти във ФХФ. Общо 6 (шест) публикации са в съавторство със студенти, като половината са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни научни бази данни. Участията в научни форуми с разработки включващи студенти са 12, като 4 от тях предстоят, приети са от Научния комитет и включени в

програмата на 7-ми конгрес по фармация с международно участие в кк Боровец, който ще се проведе в края на м. ноември 2019 г.

Признанието и активната колаборация със студентски колективи спомага за утвърждаването на авторитета на академичните преподаватели, привлича млади, амбициозни и отлични студенти в научната работа и следва да бъде важен критерий при оценка на постиженията на кандидата.

От представеният комплект документи е видно, че Огнянов владее английски и руски езици, има способности и хъс за лидерство, мениджмънт, отлични комуникационни умения, силна личностна мотивация и работа в мултикултурна среда.

В тази част от рецензията бих препоръчал след хабилитацията д-р Огнянов да насочи усилия заедно с останалите колеги от лабораторията в написването и публикуването на учебни помагала за студенти и докторанти – ръководства, практикуми, учебници и др. по преподаваните дисциплини за да утвърди името си сериозен академичен преподавател и да разкрие напълно капацитета си.

В заключение, оценявам високо професионализма и педагогическите умения, теоретичната и практическа подготовка като преподавател на гл. ас. Огнянов.

Считам, че кандидатът има ясно изразени приноси, свързани с развитието на академичното образование по медико-социални и научно-практически дисциплини във ФХФ на СУ Св. Климент Охридски.

Научно изследователска дейност

Гл. ас. Сава Огнянов е представил за оценка общо 62 пълнотекстови публикации не включени в процедурата по защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“, които се класифицират, както следва:

- Монография/хабилитационен труд на тема: Основни принципи и тенденции на реимбурсирането на лекарствени продукти за лечение на сърдечно-съдови заболявания с публични средства в България;
- Публикации, като самостоятелна глава в колективна монография – 39 броя, като датировката започва от 2001 г. и през целия период след това е налице стабилна и устойчива публикационна активност;
- Публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 22, от които 4 под печат, 6 само през 2019 г., само една на български език;
- Публикации в не реферирани издания – 58, които приемам за сведение и потвърждение на активната публикационна дейност на кандидата, доказателство за възможностите за изследване на интересни и актуални за науката и практиката проблеми, запознатост на научните среди с възможностите на автора и колективите, в които участва;
- Други – общо 5, които имат научно-популярен характер.

Основната тематика на публикациите е медико-социална, изцяло попада в обхвата на научната специалност на обявения конкурс и потвърждава справката за приносите на автора. Бих искал да се спра по-подробно на научните приноси на кандидата, поради категоричния

факт на надхвърляне в значим размер на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност доцент.

Научните си приноси кандидата представя в ШЕСТ основни групи, като някой от тях са с различна тежест, а други групирани по-скоро механично. За мен, в рамките на оценяването на публикационната активност на кандидата силно впечатление прави научната продукция в следните направления:

- Приноси от ПЪРВА група – водещи са темите Здравно осигуряване и лекарствена политика, които са подкрепени с общо 38 статии/резюме/доклади и включват разнообразни, задълбочени и национално значими проучвания и заключения за моделите на осигуряване, достъп, ценообразяване и реимбурсиране на лекарствени продукти. Периодиката включва заглавия от 2013 до 2019 г., три под печат, две на английски език. Други теми в групата са верификация на лекарствата, болничен мениджмънт, радиофармацевтици и т.н.
- Приноси от ВТОРА група – водещите теми са фармакоикономика и оценка на здравните технологии, като заглавията са само 5, но преобладават тези на английски език. Особено впечатление прави последната статия за оценка качеството на живот.
- Приноси от ТРЕТА група – водещите теми са маркетинг и мениджмънт, стъпват на 10 публикации в рамките на 9 годишен период, 4 са на английски език, половината са участия в научни и учебни форуми. Представени и анализирани са фундаментални маркетингови методи и стратегии за приложението им и са анализирани тенденциите в управлението и развитието на аптеките. Оригинално проучване представлява и представения доклад с резюме за практиките за наемане на студенти на временна работа, което предизвика особен интерес на аудиторията по време на Националната студентска конференция по фармацевтични и химични науки през пролетта на 2019 г. в София.
- Приноси от ЧЕТВЪРТА група – водещата тематика е проследяване на лекарствената безопасност. Тук са обхванати 10 научни статии и доклади от участия в конференции, които представляват задълбочени изследвания на тенденциите и доказателствата за pharmacovigilance или проследяване на лекарствената безопасност в контекста на новата регулация в ЕС след 2012 г. Проведени са ретроспективни и проспективни неинтервенционални проучвания за биологични лекарствени продукти и това е значим принос не само поради факта, че прилагането на инструмента на НИП е първото по рода си проучване в страната, но и това че материята все още е обект на концептуални и теоретични спорове и търсения в специализираната литература. Преобладават публикациите на английски език, общо 2 са под печат.
- Приноси от ПЕТА група – преобладаващата тематика е фармакотерапия на социално-значими заболявания, като научната продукция на кандидата е много обемна, общо 52 заглавия. Анализирани и обхванати са съвременните терапевтични подходи, алгоритми и нови показания на утвърдени в клиничната практика лекарствени продукти, с акцент на действащите на сърдечно-съдовата система. Има статии с обзорен характер, оригинални данни от клинични изпитвания, както и опити за систематичен мета-анализ за нуждите на терапевтичното поведение и рационалния избор на лекарствена терапия. Считаю,

че тематиката за клинична фармация и фармацевтични грижи тук е слабо застъпена и по-скоро са налице асоциативни връзки с водещите публикации в тази група.

- Приноси от ШЕСТА група – определени са от кандидата като история на фармацията и вариация, общо 8, само две са с химична насоченост – инструментални методи за фармацевтичен анализ, като те са извън обхвата на конкурса. Подчертан интерес за автора са историческите проучвания, дълбоки и срезови изследвания са направени за болничната фармация, фармацевтичното образование, жените фармацевти, отделни региони на страната. В тази насока приносите са съществени, задълбочени, като ги оценявам високо, защото в значима степен публикациите могат да се използват и за учебни цели.

Общо в подкрепа на формулираните приноси на кандидата в конкурса са представени 123 публикации, реално по темата са 121. За периода след придобиване на ОНС „доктор“ и избор за гл. ас. във ФХФ, Огнянов има сериозна публикационна активност – 87 статии и участия в научни форуми. Средната месечна публикационна активност е 2 статии/участия, което е доказателство за сериозно отношение и високо приоритизиране на научната дейност и ангажираност на кандидата. Така напр. публикациите защитаващи приносите от група 4 – лекарствена безопасност са само и единствено в периода след придобиване на ОНС „доктор“ и заемане на длъжността главен асистент във ФХФ.

В 20 (16,5%) от тези публикации Огнянов е първи автор, преобладаващо втори в останалите, като ясно са очертани водещите сфери на неговата компетентност и специфични умения. Две от публикациите са в списания с импакт фактор.

Справка от Централната медицинска библиотека за цитирания показва 11 положителни цитирания върху научната и публикационна активност на кандидата.

Няма справка от кандидата за цитирания в базата данни Google Scholar, както и показателите h-индекс и i10-индекс на автора.

Приемам представянето на приносите по научни направления и приоритети. Същевременно би било много разумно за обективната оценка на трудовете, приносите да се структурират като научно-теоретични, научно-приложни, приноси за развитието на образованието и образователните институции и приноси към регулаторната и фармакотерапевтична практика. От представените направления и водещи приноси искам да акцентирам на важността на научно-приложните приноси на автора за съвременната фармакотерапевтична практика, моделите и подходите за управление, маркетинг и взаимовръзки между отделните клонове на съвременната социална фармация.

Представени са данни за участие в два научни проекта: Проект BG05M2OP001-2.009-0028 "Постигане на оптимална среда за обучение, научни изследвания, иновации и устойчиво развитие на човешкия капитал в сферата на химическите науки: Адаптиране на образованието днес за утрешния ден" и Проект „Проучване на системата за докладване на нежелани лекарствени реакции сред фармацевти и пациенти в България 2017 г.“ по договор с Университетски фонд за научни изследвания на СУ Св. Климент Охридски.

Административна дейност

Гл. ас. Сава Огнянов има многостранен и задълбочен бизнес, административен и съсловен опит и изяви. От 2016 г. той умело съчетава дейностите на преподавател, изследовател и бизнес ръководител. В продължение на един мандат е бил Зам.-председател на Управителния съвет на Български фармацевтичен съюз, повече от година и половина член на Консултативен съвет към Министерство на финансите и впоследствие на Министерство на здравеопазването, осем години член на Управителния съвет на Професионалната организация на болничните фармацевти, а от м. март 2019 г. член на Управителния съвет на Българската генерична фармацевтична асоциация.

Тези разнородни по своя характер и обхват позиции, многобройни дейности и задължения, заедно с натрупания солиден опит, позволяват на Огнянов да разгърне широко потенциала си на организатор и мениджър на високо ниво. Като бизнес директор и представител на неправителствени организации и сдружения, Сава Огнянов е участвал в многобройни, отговорни, национални и международни срещи, работни групи, комитети и съвети, които за целите на рецензията не е необходимо и възможно да бъдат изчерпателно изброявани.

Заклучение

Представените документи и факти доказват, че гл. ас. Огнянов е изградена академична личност, експерт и специалист в обхвата на научната специалност на конкурса, който успява да съвмести учебно-преподавателска и научна работа с отговорностите на бизнес ръководител. Маг.-фарм. Огнянов е преминал през стъпалата на академичното си развитие като винаги е участвал активно и отговорно в учебната, научната дейност и бизнес проекти на ФХФ на СУ Св. Климент Охридски, Български фармацевтичен съюз, бизнес структури и др.

Въз основа на изложените в рецензията ми факти, личните ми впечатления, публична и професионална дейност, мненията и оценката на морално-етични качества на кандидата, считам, че преподавателската и научна дейност на гл. ас. маг.-фарм. Сава Огнянов Георгиев, дф отговарят напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност **„ДОЦЕНТ” по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” към ФХФ на СУ Св. Климент Охридски** и давам изцяло **положителната си оценка.**

На основание на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”, предлагам на членовете на ПОЧИТАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ да гласуват положително и да предложат на Факултетния съвет на ФХФ да избере за **„Доцент” гл. ас. маг.-фарм. САВА ОГНЯНОВ ГЕОРГИЕВ, дф по „СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И ФАРМАЦИЯТА”** в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.3 „Фармация“, за нуждите на учебно-научна лаборатория „Социална фармация” на Факултет по химия и фармация на СУ Св. Климент Охридски, обявен в ДВ, бр.52/02.07.2019).

Рецензент:

Проф. Илко Николаев Гетов, дф

София,